

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у липні 2020 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

21–23 липня вперше в історії українсько-швейцарських відносин відбувся візит президента Швейцарської Конфедерації Симонетти Зоммаруги до України. Перебування у Києві розпочалося з культурної програми – високоповажна гостя завітала до фундації *Bereznitsky Art Foundation* для ознайомлення з українським сучасним мистецтвом. Також Симонетта Зоммаруга відвідала Національний музей Голодомору-геноциду, де поклала декоративну композицію з колосків пшениці та ягід до скульптури «Гірка пам'ять дитинства» та оглянула експозицію території музею. Крім того, пані президент разом із В. Зеленським здійснили спільну робочу поїздку на Донбас з метою ознайомлення з безпековою та соціально-економічною ситуацією в регіоні, а також станом реалізації проєктів швейцарської гуманітарної допомоги.

Міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко провів у Києві низку зустрічей із представниками інших держав. 16 липня міністр зустрівся з Надзвичайним і Повноважним Послом Французької Республіки в Україні Етьєном де Понсеном і радницею Посольства Франції з питань культури та співробітництва, директоркою Французького інституту в Україні Наталі Бєрас. Сторони обговорили співпрацю між двома країнами у культурній сфері та зміцнення стратегічного партнерства. 17 липня відбулася зустріч О. Ткаченка з Надзвичайним і Повноважним Послом Німеччини в Україні Анкою Фельдгузен. Учасники розглянули питання культурного співробітництва між країнами, зокрема у сфері культурної спадщини та обміну культурними цінностями, домовилися про співпрацю щодо повернення втрачених та незаконно переміщених пам'яток під час та внаслідок Другої світової війни, обговорили реалізацію спільних проєктів тощо. 21 липня О. Ткаченко та Надзвичайний і Повноважний Посол Китаю в Україні Фань Саньжун провели онлайн-зустріч, під час

якої обговорили втілення спільних культурних проєктів у сфері національної спадщини, туризму, креативних індустрій і кіновиробництва. А 23 липня пройшла зустріч О. Ткаченка та Надзвичайного і Повноважного Посла Італії в Україні Давіде Ла Чечіліа. Представники обох країн розглянули співпрацю в культурній сфері, зокрема підготовку до підписання програми міждержавного культурного співробітництва на 2020–2024 рр.

15 липня Шевченківський національний заповідник відвідали делегації одразу двох країн – Польщі та Казахстану, очолювані відповідно Надзвичайним та Повноважним Послом Республіки Польща в Україні Бартошем Яном Ціхоцьким і Надзвичайним та Повноважним Послом Республіки Казахстан в Україні Дарханом Калетаєвим. Разом із представниками місцевої влади дипломати обох країн поклали квіти до меморіалу Шевченку на Тарасовій Горі, а також оглянули експозицію музею. Керівництво заповідника запропонувало казахським партнерам долучитися до створення експозиційної зали, присвяченої періоду перебування Т. Шевченка в засланні. До того ж у рамках візиту казахської делегації відбулася презентація книги «Напучування. Книга Слів» Абая Кунанбаєва в українському перекладі М. Васьківа, виданої до 175-річчя від дня народження знаного казахського поета, прозаїка та мислителя.

Е. Джапарову призначено головою Національної комісії України у справах ЮНЕСКО. Вона наголосила, що в умовах незаконної окупації Росією Криму пріоритетним напрямом діяльності України в ЮНЕСКО і надалі залишиться використання можливостей Організації для привернення уваги міжнародної спільноти до гострих проблем на території тимчасово окупованого півострова: збереження універсальної культурної та історичної цінності українських пам'яток, проведення незаконних археологічних розкопок, порушення освітніх і культурних прав громадян, перешкоджання роботі ЗМІ тощо. Зі свого боку українська сторона готова активно співпрацювати з Організацією у здійсненні ефективного моніторингу ситуації в тимчасово окупованому Криму в усіх сферах компетенції ЮНЕСКО.

Програма ЄС «Дім Європи» представила проєкт мобільного павільйону, мета якого – активізація та збагачення громадського простору. Передбачається, що павільйон приїжджатиме до різних міст країни на декілька тижнів. Там буде відкрито лекторій, виставкові зали, проводитимуть покази фільмів, воркшопи та вечірки. Також на майданчику можна буде отримати інформацію про доступні програми та гранти «Дому Європи» та проконсультуватись щодо подачі заявок. Проєкт архітектурної конструкції створили І. Протасов, Я. Бучацька, Д. Міхєєв і Т. Баран.

За кордоном

4 липня в Українському культурному парку в Анталії міністр закордонних справ України Д. Кулеба спільно з мером району Муратпаша Умітом Уйсалом урочисто відкрили перший у Туреччині пам'ятник Т. Шевченку. Також у парку посадили українську вербу та турецьке апельсинове дерево на знак дружби між українським та турецьким народами. Барельєф Кобзарю було створено за ініціативи голови асоціації «Українська родина» В. Михайлової, а його автором є турецький скульптор Саліх Акбулут. Переклад тексту вірша «Заповіт», який вибито на звороті монумента, з української на турецьку здійснила Тудора Арнаут. Проєкт реалізовано під патронатом Світового Конгресу Українців.

У рамках відзначення 150-річного ювілею української поетеси в Іспанії вийшла праця «Леся Українка – душа України» Хосе Андреса Альваро Окаріса – письменника та автора численних книг про видатних людей цієї країни та світу. Видання містить збірку поетичних та драматичних творів поетеси іспанською мовою. Торік творчий доробок автора збагатився книжкою «Тарас Шевченко – голос вільної України». За значний особистий внесок у справу поширення творів класичної української літературної спадщини та інформування про видатних українських митців в іспанському суспільстві, а також сприяння розвитку культурного співробітництва між Україною та Іспанією Хосе Андреса Альваро Окаріса було нагороджено Грамотою Посольства України в Іспанії. Нагородження відбулося 2 липня у Мадриді в приміщенні українського посольства, яке, власне, розташоване на площі Лесі Українки.

4 липня на онлайн-засіданні Постійної ради ОБСЄ Україна порушила питання дискримінації українців у Росії. Очільник української місії при ОБСЄ Є. Цимбалюк закликав Верховного комісара ОБСЄ у справах національних меншин Ламберто Заньєра негайно відреагувати на репресивні та дискримінаційні дії російської влади щодо української громади на території РФ. Зокрема йдеться про закриття єдиної в Росії Бібліотеки української літератури, заборону діяльності Світового Конгресу Українців на території РФ, репресивну практику щодо українських активістів. Дипломат наголосив, що такі дії становлять серйозну загрозу збереженню та розвитку національної ідентичності, культурних та мовних потреб української громади в Росії.

17 липня відбулася онлайн-зустріч проведу Світового Конгресу Українців з віцепрем'єр-міністром України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України О. Стефанішиною. Учасники обговорили низку важливих питань, окрему увагу приділили процесу європейської та євроатлантичної інтеграції України, викликам зовнішньої трудової міграції та співпраці Світового Конгресу Українців з урядом України.

30 липня до 6-ї річниці окупації Криму Росією в соціальній мережі *Twitter* пройшов флешмоб *#CrimeaIsUkraine*, ініціатором якого виступив британець

Алекс Кінг (дописує під нікнеймом *Glasnost Gone*). Хештег назбирав понад 4 тисячі постів.

Вшанування пам'яті

В Україні

Національний музей Революції Гідності приєднався до вшанування пам'яті про геноцид у Сребрениці. До 25-х роковин винищення мусульман у Боснії та Герцеговині у Києві на майдані Незалежності було розміщено банер зі знаковою фотографією Таріка Самари «1945–1995–2005». На світлині мати фотографа зі Сребрениці розглядає зображення Анни Франк та її сестри. Таким чином фото розкриває два злочини проти релігійних меншин у Європі ХХ ст. – проти євреїв у 1945 році та проти боснійських мусульман у 1995-му.

Вийшла друком книга «В'язні з України в концтаборі „Маутгаузен“: історія та пам'ять», яка реанімує історію понад 20 тис. вихідців з України в цьому таборі, їхнє життя і побут, стратегії виживання і спротив. Упорядниками видання стали австрійський історик, доктор Маттіас Кальтенбруннер, докторантка Інституту сучасної історії Віденського університету Руслана Берндл та співробітниця Інституту історії НАН України Т. Пастушенко. Книга побачила світ завдяки співпраці Українського інституту національної пам'яті, Інституту історії України НАН України, Посольства України в Республіці Австрія та за підтримки Міжнародного комітету колишніх в'язнів концтабору «Маутгаузен» й ін. організацій.

За кордоном

До 155-річчя від дня народження А. Шептицького 29 липня Світовий Конгрес Українців розмістив на своїй сторінці у *Facebook* відео, присвячене українському духовному лідеру. Пам'ять митрополита Української греко-католицької церкви вшанували також у Вільнюсі (Литва) та Братиславі (Словаччина). Зокрема Посольство України в Литовській Республіці разом із українською громадою Вільнюса та Церквою Пресвятої Трійці УКГЦ організували виставку «Андрей Шептицький Великий Незнаний». А у Церкві Святої Розалії у Братиславі представлено тематичну фотовиставку «Посвячене життя», надану Львівським музеєм історії релігії.

30 липня Міська рада Варшави (Польща) ухвалила рішення про надання скверу в районі Воля імені генерала Армії Української Народної Республіки Марка Безручка – героя битви під Замостям, який є символом героїчної боротьби Армії УНР проти більшовицької агресії у 1920 році. Тоді радянську армію фактично не пропустили до Варшави.

15 липня Американсько-український фонд (*USUF*) організував у США вебінар «Міф», присвячений Герою України В. Сліпаку. Під час заходу демон-

струвалася документальна стрічка «Міф» Л. Кантера й І. Яснія та відбулася дискусія.

Креативні індустрії В Україні

2 липня Національне бюро програми ЄС «Креативна Європа» та Український культурний фонд організували *III Міжнародний ярмарок грантів у сфері культури – Culture:Reload*, який цьогогоріч відбувся онлайн. Під час заходу було проведено панельні дискусії про менеджмент культурних проєктів, майбутнє креативних індустрій і міжнародний досвід українських заявників; презентації грантових програм; консультації з грантодавцями та інфосесія конкурсу проєктів Представництва ЄС в Україні «Посилення ролі громадянського суспільства для кращого управління, прав людини та культури». Свої грантові можливості, зокрема, представили: програми ЄС «Креативна Європа», «Дім Європи» та Національний Еразмус+ офіс в Україні; посольства США та Німеччини в нашій країні; Міжнародний Вишеградський Фонд (заснований урядами Чехії, Угорщини, Польщі та Словаччини); Міжнародний фонд «Відродження» (Україна – США); *European Cultural Foundation* (Нідерланди); *Harald Binder Cultural Enterprises* (Україна – Австрія); Програма підтримки «MEET UP! Німецько-українські зустрічі молоді» Фонду «Пам'ять, відповідальність та майбутнє» (*Stiftung EVZ*, Німеччина).

29 липня було підбито підсумки конкурсу *Big Idea Challenge 2020 Ukraine* програми підтримки підприємництва у системі освіти *Creative Spark* від Британської Ради. Національним чемпіоном та переможцем онлайн-голосування став проєкт *Lady Di Atelier* від львівського інклюзивного ательє. Журі відзначило надзвичайний соціальний та економічний вплив проєкту. У категорії «Цифрові проєкти» перемогла ідея *Warm paper* від студентів Національного університету «Львівська політехніка». Серед «Креативних проєктів» найкращим визнано стартап *ELeobike*, який також представили студенти Львівської політехніки. Перемогу в спеціальній номінації «Інноваційне реагування на пандемію» здобула команда *Disinspector Toucan*. Проєкти-переможці отримують фінансування для реалізації своїх інноваційних ідей та піврічну менторську підтримку від британських експертів.

За кордоном

Українські креативники з агентства *banda* – копірайтер Р. Гурбанов та артдиректор І. Почкун – стали переможцями міжнародного конкурсу *Young Glory* у категорії «Students». Це змагання для креативників віком до 30 років, яке оцінює творчу витривалість і триває 8 місяців.

Дні культури

За кордоном

25 липня Бухарестська філія Союзу українців Румунії організувала в Національному музеї села ім. Д. Густі День української культури. Святкування розпочалося з відвідин хати українців-гуцулів з села Бряза Сучавського повіту, розташованої на одній з вулиць музею. З вітальними словами до присутніх звернулися: голова Бухарестської філії СУР і письменник Михайло Трайста, науковець Національного музею села Аурелія Тудор та румунський поет Дан Йоан Марта. У музичній програмі свята виступили танцювальний гурт «Червона калина» з Негостини Сучавського повіту, вокально-інструментальний гурт «Молоді гуцули» з Вишавської долини Марамороського повіту та бухарестський інструментальний дует Наталії Панчек-Колотило і Дана Васілеску. Учасники свята отримали грамоти за внесок у розвиток та збереження української культури.

Закордонне українство

В Україні

11 липня *Фундація Global Ukraine* відсвяткувала 5-річчя створення *Форуму Global Ukrainians* і провела в онлайн-форматі *IX Форум Global Ukrainians* на тему «Глобальна Україна 2050 – наша візія & глобальні виклики». До події долучилися українці з 19-ти країн: України, Канади, Великої Британії, Ірландії, Франції, Німеччини, Швейцарії, Австрії, Італії, Іспанії, Фінляндії, Словенії, Ізраїлю, Йорданії, ОАЕ, Казахстану, Азербайджану, Пакистану та Росії. Учасники обговорили питання народної дипломатії: очікування щодо неї та посталі виклики і чи використовує українська держава весь її потенціал. Серед спікерів – засновниця *Фундації Global Ukraine* Віолета Москалу (Франція); перший секретар Представництва Європейського Союзу в Україні Бенедикт Геррманн; народний депутат України, голова міжфракційного об'єднання «Світове Українство» М. Мезенцева; креативна директорка Українського інституту Т. Філевська; голова «Центру українських ініціатив» Олександра Саєнко (Австрія); генеральна директорка Ізраїльсько-українського альянсу Анна Жарова (Ізраїль); віцепрезидент *ГО PromoUkraine* Ольга Костенко (Франція); співзасновниця Фонду рідни Богдана Гаврилишина – Патриція Шморгун-Гаврилишин (Швейцарія); віцепрезидент Української Бізнес Ради Нік Дорошенко (ОАЕ); керівник проекту «Undiscovered Ukraine: українські бренди у світі» Д. Щоголь; головний режисер Українського театру у Фінляндії Ігор Фрей; президент *ГО «Українська Хата в Йорданії»* Ольга Завидняк-Отум та ін. Основною метою мережі *Global Ukrainians* є об'єднання творчих, інтелектуальних, фінансових ресурсів українців світу, задля сприяння їхнім зусиллям зі створення екстериторіального українського простору, де провідні українські організації, незалежні лідери та експерти просувають інтереси України на глобальному рівні.

За підтримки Українського культурного фонду та у партнерстві з Українським музеєм у м. Чикаго (США), Музеєм отців василіан у м. Мондері (Канада), Львівським музеєм історії релігії, Івано-Франківським краєзнавчим музеєм, Національним музеєм народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського (м. Коломия) розпочався проєкт з фотофіксації позамузейної спадщини українського художника-монументаліста «Модест Сосенко (1875–1920). Пізнай. Зрозумій. Збережи». Його мета сформувати фотоархів збережених стінописів та іконостасів авторства М. Сосенка, видати монографію про митця і каталог його творів зі збірки Національного музею у Львові ім. А. Шептицького.

24–26 липня в с. Крячківка Пирятинського району на Полтавщині тривав VI Міжнародний кобзарський фестиваль «Древо роду кобзарського», організований американцем українського походження Юрієм Фединським, який 10 років тому переїхав до України. Пан Юрій відроджує та активно популяризує кобзарську справу. Він відшукує та співає автентичні народні пісні й у своїй майстерні виготовляє старовинні музичні інструменти, організовує табори.

28 липня Світова федерація українських жіночих організацій і Товариство зв'язків з українцями за межами України «Україна-Світ» провели зустріч у форматі відеоконференції. Учасники обговорили шляхи започаткування співпраці в реалізації проєктів у галузі освіти та культури.

За кордоном

2 липня до Дня незалежності Америки Український національний музей у Чикаго (США) посадив на своєму подвір'ї Тарасову вербу. Привезений з могили Т. Шевченка у Каневі пагінець є спадкоємцем дерева, висадженого поетом під час заслання у 1850 р. у Казахстані.

4 липня українська громада США під егідою оргкомітету Державницьких організацій відзначила День Героїв України, вшанувавши пам'ять всіх, хто поклав життя та здоров'я за здобуття й відстоювання незалежності Української Держави від княжих часів до сьогодні. Відеозвернення представників Державницьких організацій з нагоди свята розмістив на своїй сторінці Український Конгресовий Комітет Америки.

Світовий Конгрес Українців засудив напади на українську мову і виступив проти законопроекту №2362 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо навчання державною мовою в закладах освіти» авторства М. Бужанського. «СКУ рішуче протистоїть пропозиціям русифікації, які містяться в провокативному законопроекті №2362 та потенційно сприяють розколу українського суспільства», – йдеться у заяві. Із закликом відхилити даний законопроект до української влади звернулися діаспорні організації з усього світу:

Конгрес українців Канади, Управа Союзу українських організацій Австралії, Спілка українців у Португалії тощо.

21 липня в рамках проекту «Національний інформаційний тур „Голодомор”», який здійснює Канадсько-українська фундація, розпочалася кампанія із внесення терміну «Holodomor» до основних словників англійської мови. Зокрема на порталі *Change.org* з'явилася петиція про включення терміну у найбільші англійські словники – *Merriam-Webster*, *Oxford* та *Dictionary.com*. Підтримати дану петицію закликав Світовий Конгрес Українців.

20–31 липня тривав спільний проєкт Світового Конгресу Українців та *Office of Youth and Young Adult Ministry Ukrainian Orthodox Church of the USA* (підрозділ Православної церкви України в США) – «Let's go to Україна!». У рамках проєкту молоді представники української діаспори з Нью-Йорка, Портланда, Торонто, Філадельфії та Чикаго здійснили серію віртуальних мандрівок Україною, поспілкувалися з українськими громадськими діячами та музиканткою Н. Жижченко (гурт *ONUKA*).

3–5 липня відбувся XLVII Фестиваль писанки у Вегревілі (*Vegreville Pysanka Festival*, Канада). Цьогорічний форум пройшов у віртуальному форматі та запропонував онлайн-ярмарок, майстер-класи, виступи тощо.

5 липня з ініціативи Союзу українок Франції українська громада у Парижі провела літературний вечір «Поезія – це завжди неповторність», присвячений 90-річному ювілею Ліни Костенко.

Своєю чергою 19 липня комітет Бухарестської філії Союзу українців Румунії провів у онлайн-режимі культурний захід «140 років від дня народження українського письменника Володимира Винниченка». У рамках заходу відбувся показ документального фільму «Володимир Винниченко» у перекладі М. Трайсти. До святкування долучилися румунські письменники та поети Крістіан Гіка, Дан Йоан Марта, Тудорел Чоботару, Штефан Апостол, Андрада Інґрід Маран та Кетелін Кодру, які зачитали уривки своїх творів. Попередньо, 4 липня, комітет Бухарестської філії СУР провів віртуальний культурний захід «Українсько-румунські літературні гармонії». А 27 липня у Карансебеші місцева філія СУР організувала Вечір української літератури.

Організатор, художній керівник і головний режисер Українського театру Фінляндії І. Фрей став членом Національної спілки театральних діячів України. Театр заснований у 2014 році та діє за підтримки Товариства українців у Фінляндії та за сприяння Посольства України у Фінляндській Республіці та Республіці Ісландія. Формація презентує свою творчість у Фінляндії, країнах Північної Європи та Балтії.

З 13 липня до 7 серпня діяла віртуальна майстерня для молодих бандуристів Північної Америки «Vandura Hangouts», завдяки якій музиканти мали змогу навчатися та спілкуватися. Програма включала майстер-класи з досвідченими

викладачами гри на бандурі та вокалу, відеоуроки, навчальні матеріали, лекції тощо. Платформу було створено Комітетом таборів бандури Північної Америки, до якого увійшли представники таборів «Літня зустріч», *Odum Bandura Camp* (Канада), «Кобзарська Січ» і *Bandura at Bobriwka* (США). До проєкту також долучилися Капела бандуристів Канади, Ансамбль бандуристок Північної Америки та *Ukrainian Bandurist Chorus*.

Мистецькі заходи

За кордоном

З 28 липня по 5 серпня в Анталії тривав III Міжнародний мистецький фестиваль-конкурс «Золотий острів талантів», у якому взяли участь представники Туреччини та України. Захід організували Товариство зв'язків з українцями за межами України «Україна-Світ», ГО «Українська родина» та український хор «Берегиня» (Туреччина) за підтримки Консульства України в м. Анталія та мерії району Коньяалти.

Музика

В Україні

Український інститут розпочав роботу над англomовним каталогом «Music from Ukraine 2020–2022» для презентації вітчизняної музичної індустрії за кордоном. За результатами відкритого конкурсу, очоленого міжнародним журі – диригентом Чункі Міном, директором джазклубу *Porgy&Bess* Крістофом Губером, директором шоукейс-фестивалю та конференції *Waves Vienna* Томасом Хеєром, директоркою фестивалю *Musikprotokoll* Ельке Чайкнер (Австрія), музичним директором міжнародного шоукейс-фестивалю *Eurosonic Noorderslag* Оскаром Страйном (Нідерланди), артдиректоркою та координаторкою міжнародного фестивалю *Kaunas Jazz* Індре Ючайте-Сарняцкене (Литва), професоркою *Hochschule für Musik Nürnberg* Ніною Янсен-Дайнцер (Німеччина) та музичним журналістом Пьотром Рудніцьким (Польща) – було визначено переможців, які презентуватимуть українську актуальну академічну, джазову та мейнстримну музику. Друковані примірники каталогу одержать ключові міжнародні гравці музичного сектору – фестивалі, шоукейси, основні концертні майданчики, музичні виші, журналісти та критики, українські дипломатичні місії, а також представники української діаспори. Каталог сприятиме промоції української музики у світі, підвищить видимість і впізнаваність України серед міжнародної спільноти, продемонструє професійний рівень українських музикантів та допоможе встановити професійний діалог між українськими та міжнародними представниками музичної індустрії. Оновлювати видання планують що два роки.

15 липня в Україні запрацювала найбільша у світі музична платформа *Spotify* (Швеція). У медіатеці сервісу понад 50 мільйонів треків і 4 мільярди плейлистів з музикою українських і закордонних виконавців, персоналізовані рекомендації нової музики, можливість відтворення на різних пристроях та інтеграція з *Instagram*, *Facebook*, *Samsung*, *Android TV*, *Google Maps* й іншими платформами. Також у *Spotify* вже доступні плейлисти, створені спеціально для українських користувачів: *Top Hits Україна*, *New Music Friday Ukraine*, а також добірки популярних українських виконавців.

За кордоном

Українка Е. Іващенко стала переможницею музичного фестивалю «Слов'янський базар – 2020», який 16–19 липня відбувся у Вітебську (Білорусь). До того ж 18 липня на фестивалі оголосили Днем України. У концерті під назвою «З Україною в серці» взяли участь І. Білик, П. Зібров, Т. Повалій, Тіна Кароль, М. Гнатюк, гурт *Kazka*, квартет «Гетьман», дует «Кролики». Народні артисти України М. Гнатюк, Н. Бучинська, Т. Повалій і В. Ситник також виступили на відкритті форуму. До складу журі, яке оцінювало молодих виконавців, увійшла Н. Бучинська.

Кіно

В Україні

До Дня взяття Бастилії – національного свята Франції – компанії *Ukrsibbank BNP Paribas group* та *Arthouse Traffic* організували 14–24 липня Фестиваль французьких комедій, який було проведено онлайн. До кінопрограми увійшло 5 французьких стрічок: «Едмон» А. Міхаліка, «Святковий настрої» О. Накаша та Е. Толедано, «Візьми мене штурмом» Д. Буна, «Мадам» А. Штерс і «По(друг)а» В. Сен Макарі, які можна було безкоштовно переглянути на сайті *ukrsibbank-cinema.org.ua*. На відкритті заходу виступив О. Скрипка.

Документальна стрічка режисерки українського походження Руслани Берндл «Неділя у Страсбурзі» (Австрія) стала фільмом-відкриттям VII Міжнародного фестивалю історичного кіно «Поza часом», який 28–29 липня проходив у Національному істотко-архітектурному комплексі «Київська фортеця». Картина розповідає про українців, силоміць вивезених під час Другої світової війни з Донбасу до Третього Рейху, які по поверненні додому потрапили до радянських концтаборів.

Американський відеосервіс *Netflix Inc.* розпочав зйомки свого першого фільму в Україні. Це комедійний бойовик про політичні інтриги на державному рівні «*The Last Mercenary*»/«Останній найманець» з Жан-Клодом Ван Даммом у головній ролі. Режисер стрічки – Девід Шарон. Значна частина зйомок відбу-

деться у Києві. За них відповідає міжнародна кінокомпанія *Apple Tree* та українська компанія *Star Media*.

За кордоном

Український кінематограф було відзначено на низці міжнародних кінофорумів. Фільм А. Сеїтаблаєва та Джона Вінна «Захар Беркут» (Україна – США) отримав номінацію за «Кращий екшн в іноземному фільмі» на *Taurus World Stunt Award* (США) – одному з найпрестижніших кінофестивалів, де відзначають каскадерів. Над стрічкою працювали постановники трюків П. Авілов, Д. Рудий та команда *Stantalon Crew*. Проєкт повнометражного фільму Є. Сміт «Вакуум» отримав приз *Connecting Cottbus* на індустрійній платформі *Eastern Promises* Міжнародного кінофестивалю у Карлових Варах (*KVIFF*, Чехія), який цьогогоріч проходив онлайн з 6 по 8 липня. Кінопроєкт увійшов до секції *Works in Development – Feature Launch* – платформи, організованої у співпраці з міжнародною програмою розвитку сценаріїв *MIDPOINT*. Крім того, на індустрійній платформі фестивалю *KVIFF Eastern Promises* було представлено ще три українські стрічки: «Степне» М. Вроди та «Утопія» Ю. Речинського були номіновані на *Eurimages Lab Project Award*, а робота К. Горностай «Стоп-Земля» демонструвалася у секції *Works in Progress*. Короткометражний анімаційний фільм «Я і моја губа дура»/«Я і моя товста дупа» української режисерки Є. Письмак увійшов до студентської конкурсної програми *Cinéfondation 2020 LXXIII* Канського кінофестивалю (Франція). Створена за фінансової підтримки Державного агентства України з питань кіно та Міністерства культури Італії документальна стрічка В. Луцького «Малевич» бере участь у міжнародній конкурсній програмі *ON ART Film Festival* (3 липня – 6 вересня, Республіка Польща). Фільм досліджує українське походження відомого художника К. Малевича, вплив української культури на формування його особистості та творчість. Кінопокази просто неба проходять у 10 містах Польщі та на знакових культурних майданчиках країни – Національному музеї у Варшаві, Королівському парку «Лазенки», Крулікарнському палаці та Королівському замку. А з 24 по 27 липня режисерка Є. Сміт та продюсерка О. Костіна з кінопроєктом «Вакуум» взяли участь в 11-й сесії програми *New Horizons Studio+*, організованої Асоціацією *New Horizons* та *Creative Europe Desk Polska* (Польща). Навчальні блоки проходили онлайн і включали воркшопи та лекції з різних аспектів просування й розвитку проєктів.

Високу оцінку також отримали картини, засновані на українських історичних подіях. Зокрема серіал К. Мезіна та Ю. Ренка «Чорнобиль» (США – Велика Британія), який розповідає про Чорнобильську катастрофу, здобув 9 нагород Премії *BAFTA* у телебаченні від Британської академії телебачення та кіномистецтва: за найкращий мінісеріал, найкращу режисерську роботу, найкращу опе-

раторську роботу, найкращу чоловічу роль (Джаред Харріс), найкращу роботу художника, найкращі декорації, найкращий дизайн костюмів, найкращий оригінальний саундтрек і найкращий звук та монтаж. Серіал став цьогорічним лідером серед номінантів на премію, потрапивши до короткого списку у 14-ти категоріях. Своєю чергою фільм А. Голланд «Mr. Jones» (в українському прокаті «Ціна правди», Україна – Польща – Велика Британія) про Голодомор 1932–1933 років зайняв високі позиції за кількістю переглядів і посів 11-ту сходинку в *iTunes* (США). Рецензії на картину надрукували американські видання *The Wall Street Journal*, *The First Thing*, *The New Yorker*, *National Review*, *The New York Times*. Стрічка також потрапила на престижний агрегатор рецензій *Rotten Tomatoes*, де отримала 83% схвальних відгуків.

Чеський кінофонд надав фінансування обсягом 2,7 млн чеських крон проекту психологічної драми М. Наконечного «Спас», який реалізується у співпраці України, Чехії та Хорватії. А проєкт українського фільму Д. Сухолиткого-Собчука «Памфір» став одним із 5 переможців програми підтримки копродукційних фільмів «НBF+Europe: Minority Co-production Support» від *Hubert Bals Fund* (Нідерланди). Стрічка отримує 53 тис. євро.

З 17 червня по 29 липня на платформі *e-flux* (США) в рамках кінопрограми «War and Cinema» відбулася трансляція фільмів, головною темою яких стала російсько-українська війна. У представлених стрічках митці розкривають своє бачення війни, ставлять під питання надійність ЗМІ та розповідають про особисті травми. Серія об'єднала роботи Ю. Грицини, групи *Forensic Architecture*, Д. Кавеліни, О. Стешенка, К. Лібкінд, П. Юрова, Є. Сміт та Г. Жену, Я. Малащука та Р. Хімея, А. Рачинського та Д. Ревковського. Автором програми виступив український режисер і публіцист О. Радинський.

28 липня компанія *LionsGate* випустила у США на *DVD*, діджитал та *VOD*-платформах шпигунський трилер Адріана Бола «Спадок брехні» (Україна – Велика Британія), створений за підтримки Держкіно України. Права на стрічку придбали також *Amazon Prime* та *Apple Plus* (США). Також для глядачів Північної Америки на платформах *Amazon Prime Video*, *VIMEO* та *HOOPLA* (США) з'явився мюзикл «Гуцулка Ксеня» О. Дем'яненко. При цьому на ресурсі *HOOPLA* у липні стрічка стала фільмом місяця. Компанія *Film.ua Group* продала права на показ історичного екшену А. Сеїтаблаєва та Джона Вінна «Захар Беркут» у Великій Британії, Ірландії (дистрибутором виступає британська компанія *Signature*), Австралії та Новій Зеландії (компанія *Eagle*). Укладено дистрибуційні угоди на показ трилера С. Капралова «Let it Snow»/«Нехай сніжить» (Україна – США – Іспанія) у Японії, Сінгапурі, Греції, Хорватії, Сербії, Македонії, Боснії і Герцоговині, країнах Близького Сходу та деяких країнах Африки. А два проєкти «Медіа Групи Україна» демонструватимуть у Західній Європі – іспанський дистрибутор *Big Rights Sl* придбав права на документальний фільм

І. Павлюка, В. Рибася й О. Рогожі «Лазуровий пил», а британська компанія *Dazzler Media Limited* придбала 4-серійну мелодраму «Чорна квітка».

Візуальні мистецтва

В Україні

Надзвичайний і Повноважний Посол Азербайджанської Республіки в Україні Ельміра Ахундова відвідала у Харкові презентацію н. х. України С. Гурбанова, де автор представив свою скульптурну версію відомої картини Тиціана «Викрадення Європи». Скульптура увійде до задуманого митцем загальнодоступного Саду скульптур, який за два-три роки планують відкрити на території Азербайджанського культурно-інформаційного центру.

Європейські експерти – голова архіву Скульптурного проекту в Мюнстері Маріанна Вагнер (Німеччина), очільниця кураторської програми Йоркширського скульптурного парку Хелен Фібі (Велика Британія) та незалежна кураторка і консультантка Фонду Маріо Мерца Ліза Парола (Італія) – увійшли до складу журі професійної премії *M17 Sculpture Prize*, спрямованої на пошук та підтримку талановитих сучасних художників в Україні. Премію започаткував Центр сучасного мистецтва M17 у рамках свого окремого дослідницького напрямку *M17 Sculpture Project*. До короткого списку номінантів потрапило 12 українських митців, серед яких А. Кириченко, Т. Попович, А. Тарадіна, М. Алексеєнко, В. Буряник та ін.

1 липня за ініціативи та організації Посольства Угорщини в Україні у Києві в Центрі української культури та мистецтва стартувала виставка «ЛЕНЕРДЖІ – кращі фото природи», на якій було представлено роботи переможців конкурсу Спільки фотографів природи Угорщини *NaturArt – 2018*. Конкурс засновано у 1989 році з метою популяризації фотомистецтва, заохочення та залучення до фотографування, акцентування уваги щодо краси і вразливості довкілля. Виставка проходила у два етапи: перший тривав з 1 по 27 липня, другий – із 29 липня по 30 серпня.

За кордоном

20 липня в Сеулі розпочала свою роботу корейсько-українська фотовиставка «*KREAtive Perspectives*» – спільний проєкт *Odesa Photo Days Festival* та *Korea-Ukraine Contemporary Art Exhibition*, який презентував творчість 6-ти українських та 6-ти корейських митців. Нашу країну представили: Д. Купріян, Г. Веприк, Л. Русіна, О. Курчанова, С. Остроус і мистецький дует *Krolikowski Art duo*. З 29 липня став доступний віртуальний тур вставкою. Ознайомитися з роботами можна до 23 вересня. Подію організувало Посольство України в Республіці Корея спільно з *Korea Foundation* (Південна Корея).

Українські майстрині Х. Савюк і М. Кравчук посіли відповідно перше та третє місце на Фестивалі «Солом'яні маски у США», який організував директор Американського музею солом'яного мистецтва Моргін Овенс-Челлі. Учасникам було запропоновано створити маски на тему «Флора і фауна». Загалом на конкурс було подано шість робіт з України.

15 липня в аукціонному домі *Phillips* у Лондоні (Велика Британія) на торгах «New Now» за 12500 фунтів стерлінгів було продано роботу сучасної української художниці І. Акімової «Дощ очищення» (2019 р., акрил на полотні).

Музеї. Охорона культурної спадщини

В Україні

29 липня відбулася вебконференція за участі президента України В. Зеленського, мера Києва В. Кличка, членів наглядової ради фонду «Меморіал Голокосту «Бабин Яр» і міжнародних партнерів. У зустрічі, зокрема, взяли участь голова наглядової ради фонду Натан Щаранський, президент Всесвітнього єврейського конгресу Рональд Лаудер, президент Польщі у 1995–2005 рр. Александр Квасневський, міністр закордонних справ і віцеканцлер Німеччини у 1998–2005 рр. Йошка Фішер. Учасники обговорили будівництво меморіалу в Бабиному Яру, а також подальшу взаємодію в межах проєкту і координацію сторін під час підготовки до 80-ї річниці трагедії Бабиного Яру. Робочу групу з цих питань очолив керівник Офісу Президента України А. Єрмак.

14 липня в Національному музеї мистецтв ім. Б. та В. Ханенків за участі міністра культури та інформаційної політики України О. Ткаченка відбулася презентація поверненої зі США картини французького художника XVIII ст. П'єра Луї Гудро «Коханці» (інші назви – «Закохана пара», «Закоханий погляд», «Блудний син з повією»). Картина експонується в рамках виставки «Дар Василя Щавинського», адже вона надійшла до музею у 1925 році разом з іншими творами зібрання колекціонера. Полотно було вивезене під час нацистської окупації 1941–1943 років з Музею Ханенків та віднайдене у 2013 році на аукціоні «Дойл» у Нью-Йорку. Відтоді тривала кропітка робота з повернення пам'ятки. 19 лютого у США відбулася офіційна церемонія передачі картини Україні, а у березні вона прибула до Києва.

16 липня в Національному музеї Голодомору-геноциду презентували виставку «Рік 1933. Шлях додому», присвячену картині Віктора Цимбала «Рік 1933» – одній із перших у світі робіт на тему Голодомору. Її нашій країні було подаровано Українською вільною академією наук у США. Це перше експонування картини в Україні і масштабна розповідь про шлях митця – вимушеного українського емігранта, якого вважали одним із найкращих графіків Південної Америки. Виставка триватиме до 18 вересня.

За кордоном

Кримськотатарський орнамент «Орьнек» внесено до попереднього списку спадщини ЮНЕСКО як елемент нематеріальної культурної спадщини України. Надалі можливе його внесення до переліку нематеріальної культурної спадщини людства. Засідання з цього приводу має відбутися у 2021 році. Розробка номінаційного досьє «Орьнек – кримськотатарський орнамент» та подача до переліку НКС відбулася з ініціативи ГО «Алем» і стала результатом тісної співпраці з майстрами прикладного мистецтва та сприяння Міністерства культури та інформаційної політики України.

Туризм В Україні

Управління культури і туризму Рівненської ОДА отримало перемогу в міжнародному конкурсі програми Євросоюзу «Horizon 2020». Таким чином, Рівненщина стала учасником проекту «TEhTOUR», у межах якого 17 партнерів із 10 країн об'єднують зусилля задля врівноваження туристичних потоків в Європі та рівномірного розвитку туризму. Ідея проекту полягає у створенні синергії між популярними туристичними об'єктами та менш відомими. Рівненщина стала єдиним партнером від України.

Цього місяця Державний історико-культурний заповідник м. Дубна (Рівненська обл.) за підтримки Українського культурного фонду розпочав реалізацію проекту «Великий культурний шлях «Via Regia», який передбачає розвиток української частини *Великого культурного шляху Ради Європи Via Regia*. Зокрема 7 липня ініціативу було презентовано на онлайн-зустрічі за участі директорки Європейського культурно-інформаційного центру в Тюрингії Кароліни Фішер (Німеччина) і менеджерки організації О. Заславської, які безпосередньо втілюють проект *Via Regia* на території Європейського Союзу, та представників влади і культурних закладів Рівненської, Львівської, Волинської, Житомирської та Київської областей. Саме на базі цих регіонів у Дубні, Рівному, Острозі, Львові, Бродах, Луцьку, Володимирі-Волинському, Радомишлі, Житомирі та Києві планують створити мережу культурно-мистецьких центрів, що знаходяться на шляху *Via Regia* – найстарішому та найдовшому сухопутному зв'язку між Східною і Західною Європою, який поєднує 8 держав. Логіка створення мережі зумовлена існуванням великого туристичного маршруту, який об'єднує ці українські міста на шляху міжнародної магістралі E40, що збігається зі шляхом *Via Regia*. Це дасть змогу активно розвивати внутрішній та міжнародний туризм.

8 липня підписано тристоронню Партнерську угоду між Брошнів-Осадською ОТГ (Івано-Франківщина), Прикарпатським національним університетом ім. В. Стефаника та Вищою державною професійною школою м. Хелм

(Республіка Польща) в рамках Грантової угоди між Прикарпатським національним університетом ім. В. Стефаника та Міністерством інвестицій і розвитку Республіки Польщі щодо проекту «Ворота в Центральні Горгани: міжкультурний діалог на польсько-українському прикордонні» в межах програми транскордонного співробітництва «Польща – Білорусь – Україна 2014 – 2020». Проект розрахований на рік і передбачає проведення низки заходів, спрямованих на міжнародну промоцію бойківської спадщини області, дослідження та популяризацію туристичного потенціалу Рожнятівщини.

Література

В Україні

Програма ЄС «Дім Європи» оголосила результати другого конкурсу перекладацьких грантів. З понад 80-ти заявок було обрано вісім українських видавців, які перекладуть та опублікують українською твори з мов ЄС, та два видавництва з ЄС, котрі видадуть книги українських авторів мовами своїх країн. Серед переможців: *Medusa books* опублікує «Across Europe with Satanella» К. Шерідан; «Видавництво 21» – «Музей безумовної капітуляції» Д. Угрешич; *Yakaboo Publishing* – «Кафе Європа. Життя після комунізму» С. Дракуліч; *Meridian Czernowitz Publishing House* – збірку обраних поезій Б. Брехта «Похвала діалектиці»; вид-во «Човен» – «Львів – кінець ілюзії. Оповідь про листопадовий погром 1918» Г. Гаудена; вид-во «Комора» – «Восьме життя» Н. Харатішвілі; вид-во «Апріорі» – «Невпокій в культурі» З. Фройда; *IST Publishing* – «Як ми бачимо» Дж. Берджера; *Volvox globator* (Чехія) – роман «Останнє бажання» Є. Кононенко; *Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego* (Польща) – «Місто» В. Підмогильного.

Україна вшосте взяла участь в одному з найбільших транскордонних літературних фестивалів Центрально-Східної Європи – «Місяці авторських читань», який об'єднує п'ять міст: Брно, Остраву (Чехія), Кошице Словаччина), Вроцлав (Польща) та Львів. Почесною гостею заходу виступила Угорщина. Цьогоріч форум провели онлайн з 1 по 31 липня. Щодня у форматі онлайн-трансляції відбувалися авторські читання українських, чеських, польських та угорських письменників. Загалом фестивальні трансляції зібрали понад 100 тис. переглядів. Подія відбулася за підтримки Українського культурного фонду, Чеського центру у Києві, Польського Інституту у Києві, Генерального консульства Республіки Польща у Львові та Львівської міської ради. Організаторами заходу в Україні виступили Мистецька рада «Діалог» і видавництво «Вітряні млини».

2 липня в Чернівцях у Літературному целанівському центрі програмою резиденцій «Пауль Целан 100» розпочався проєкт «Літературні дні Пауля Целана 2020», організатором якого виступає *Міжнародний поетичний фестиваль*

MERIDIAN CZERNOWITZ за підтримки Федерального культурного фонду Німеччини і штутгартської спілки *Ukrainisches Atelier für Kultur und Sport e.V.* Програма резиденцій розрахована на три місяці й об'єднає 10 авторів: Ю. Андруховича, С. Жадана, К. Калитко, І. Померанцева, Т. Малярчук (Україна), Макса Чоллека, Катю Петровську, Ненсі Гюнгер, Александру Булуца та Рона Вінклера (Німеччина). Кожен із них упродовж тижня мешкатиме у столиці Буковини та працюватиме над написанням есе про Пауля Целана. До програми резидентів входять екскурсії місцями відомого поета у Чернівцях, відвідування обласного архіву, вивчення оригінальних документів, пов'язаних із життям митця, знайомства та зустрічі з місцевою інтелігенцією, істориками, культурними діячами. Першими гостями проекту вже стали Ю. Андрухович і С. Жадан. Після завершення резиденції есе учасників побачать світ окремим виданням – українсько-німецькою антологією «Пауль Целан 100». Проект має на меті підвищити усвідомлення історичного та актуального значення постаті Пауля Целана та поглибити культурні відносини між Україною та Німеччиною.

У видавництві «Нора-Друк» вийшов роман Жаббура Дуейги «Надруковано у Бейруті» у перекладі О. Прохорович. Це вперше в Україні видано книгу сучасного ліванського письменника.

За кордоном

Авторка та перекладачка Г. Гнедкова отримала премією *Exil-Literaturpreis für Lyrik* (Австрія) за свій німецькомовний твір «Нехай мене звать Г.» Цикл складається з 8-ми поезій, які порушують питання мовної, національної та особистісної ідентичності. Твір увійде до антології «Edition exil» із розлогим інтерв'ю та біобібліографією авторки.

У липні – серпні в онлайн-форматі проходить Фестиваль сучасної української поезії, організований Програмою ім. Данила Гусара-Струка Канадського інституту українських студій. Учасниками заходу, зокрема, стали М. Лаюк, М. Жаржайло, О. Коцарев, Л. Панасюк, А. Полунін, Д. Гладун та ін.

В Туреччині у видавництві «Pergole Yayınları» побачила світ повість українського класика І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» у перекладі доктора філологічних наук, завідувача кафедри тюркології Київського національного університету ім. Т. Шевченка І. Покровської. Тимчасом у Польщі вийшла книга М. Лівіна «Рікі та дороги». Її видав культурний центр *Warsztaty Kultury* у рамках серії *Wschodni Express*, присвяченої перекладам літератури східних сусідів країни.

Релігія

В Україні

17–18 липня на запрошення архієпископа й митрополита Львівського Римо-католицької церкви в Україні нашу країну відвідав Папський елємозинарій Кардинал Конрад Краєвський, який займається справами милосердя. Під час свого перебування представник Ватикану побував у Львові, де спільно із віцепрем'єром Польщі Яцеком Сасінім і керівництвом міста та області вшанував пам'ять новітніх героїв біля Меморіалу пам'яті Героїв Небесної Сотні, освятив ділянку під будівництво Дому милосердя та новозбудований храм парафії св. Йоана Павла II, відвідав дім Милосердя братів Альбертинців та кухню для вбогих Карітас-Спес Львівської архідієцезії, а також приєднався до відпустових урочистостей у санктуарії Божої Матері Святого Скапулярію в Бердичеві.

За кордоном

Посол США в ОБСЄ Джеймс Гілмор розкритикував рішення російської окупаційної влади Криму про знесення храму Української православної церкви в Євпаторії. Дипломат назвав ці дії «кричущою зневагою основних свобод» і наголосив, що США засуджують використання Росією звинувачень у тероризмі й екстремізмі проти кримських татар, мусульман і Свідків Єгови за мирне сповідання своєї віри.

Просвітництво

В Україні

20 охочих із Аргентини, Бразилії, Німеччини, Іспанії, Польщі, Румунії та Росії стали слухачами XIII Міжнародної літньої школи україністики «Крок до України», яку 13–26 липня було проведено в онлайн режимі Міжнародним інститутом освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка». Двотижневий курс включав щоденні заняття з української мови, розмовну практику з носіями мови, дискусійні клуби за участі українських митців – письменниці Л. Воронюк, дизайнерки А. Василик, художника М. Ступінського тощо.

Національні меншини

За кордоном

Віцепрем'єр-міністр – міністр закордонних справ Республіки Болгарія Катерина Захарієва подякувала керівництву України за об'єднання болгарської громади, що проживає в Одеській області, в одному районі. У результаті адміністративно-територіальної реформи найбільшу болгарську громаду в Україні об'єднано в єдину адміністративну одиницю, що складається з 10 об'єднаних громад. Новий об'єднаний Болградський район, до якого увійшли колишні Та-

рутинський та Арцизький, налічує 74 тисячі болгар, які складають 47,9% мешканців району.

10 липня у форматі відеоконференції відбулася зустріч співголів Змішаної міжурядової українсько-румунської комісії з питань забезпечення прав осіб, які належать до національних меншин – заступниці міністра культури та інформаційної політики України С. Фоменко та державного секретаря МЗС Румунії Данауца Себастьяна Некулеску. Сторони обговорили актуальні питання українсько-румунських взаємин щодо захисту прав національних меншин і домовились продовжувати в цій сфері конструктивний діалог на основі взаємовигідного співробітництва.

А 14 липня в Будапешті пройшла зустріч співголів Змішаної українсько-угорської комісії з питань забезпечення прав національних меншин – заступниці міністра культури та інформаційної політики України С. Фоменко та уповноваженого міністра зовнішньої економіки і закордонних справ Угорщини з питань розвитку політики сусідства Ференца Калмара. Зустріч відбулася на виконання домовленостей, досягнутих під час візиту міністра закордонних справ України Д. Кулеби в Угорщину 29 травня та підтверджених у ході візиту міністра зовнішньої економіки і закордонних справ Угорщини Петера Сійярто в Україну 25 червня цього року. Сторони висловили задоволення відновленням роботи Комісії та домовилися про подальші конкретні кроки для організації її засідання, яке згідно з принципом почерговості має відбутися в Україні.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко

завідувачка сектору ДЗК

відділу НАУІ Інформцентру

з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 64. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12